

Kliinikumi tegevused huvide, konfliktide ja korrupsiooni maastikul

Lily Salus

07.09.2017

Tartu Ülikooli Kliinikum

Aasta siis oli 2011 ...

Tervishoiusüsteemi pettuseid ja korrupsiooniriske kaardistav uuring (Tartu Ülikool, RAKE, 2011)

Ümarlauad

Ajurünnakud

Töörühmad

Koolitused

...

Ootus-lootus:

Huvide konflikti käsiraamatu väljatöötamine SoM poolt

Tartu Ülikooli Kliinikum

Olukorrast Kliinikumis uuringu tulemuste valguses?

Peamised protsessid huvide konflikti tekkeks:

- Raviteenuste osutamine (meditsiinitöötaja patsiendi suhe)
- Hanked
- Töötamine konkurendina või konkurendi juures
- Lähetuste ja koolituste rahastamine

Olemas dokumendid: protseduurid, juhendid, vormid.

Aga kas need on piisavad, katavad ära vajalikud tegevusahelad ja tegelikkuses ka toimivad?

Kas ja mil määral on uuringus välja toodud riskid maandatud Kliinikumis?

Risk 1. Ebakorrektselt teostatud hanked

Kas jäetakse hange korraldamata või kehtestatakse hanketingimused kellegi kasuks, näiteks meelega eest kellelegi soodsate tingimuste kehtestamine, huvide konfliktid, turuhinnast kallimate pakkumuste aktsepteerimine ebaseaduslikel põhjustel jne.

Juhised ja tegevused:

- Soetuste kord: hankekomisjoni liikmed peavad kirjalikult kinnitama enda või endaga seotud isikute mitteseotust pakkumuse esitanud firmadega, komisjoni tööst ei või osa võtta isik, kellel esineb huvide konflikt või tekib kahtlus tema erapooletuses
- Huvide deklaratsioonid
- Töövahend „Kliinikumi töötajatega seotud ettevõtete tegelike kasusaajate kohta“. Inforegistri andmebaasi kasutamine hankeprotsessis
- Hankevaldkonna auditid

Risk 2. Meelehea eest kallutatud otsuste tegemine

Tegu ameti kuritarvitamisega, kui ametnik, tegutsedes enda või kellegi teise huvides, kallutab kolmandat isikut endale soodsat otsust tegema, näiteks esitades ebaseaduslikke tingimusi või teeb ravimifirmadele ja/või tervishoiuteenuse osutajatele meelehea eest neile soodsaid otsuseid.

Juhised ja tegevused:

- Siseveebis kõigile töötajatele kättesaadavad infomaterjalid huvide konflikti ja korruptsiooni ennetamise kohta
- KVS koolitused
- Töökord: sisaldab soovitusi tänuavalduste ja kingituste vastuvõtmise kohta

Risk 3. Fiktiivsete tõendite, retseptide ja töövõimetuslehtede väljastamine

Juhud, kus arst väljastab:

- retsepti ravimile, mida isik ei vaja ise, vaid saab kasutada edasimüügiks;
- tõendi tervele inimesele töövõimetusloa taotlemiseks, kohtuistungist või sõjaväekohustusest hoidumiseks
- tervele inimesele töövõimetuslehe
- tervisetõendi juhilubade või relvaloa saamiseks neile, kellele ei tohiks jne.

Juhised ja tegevused:

- Elektrooniline haiguslugu
- Ravijuhised, tegevusjuhised
- Ravidokumentatsiooni täitmise auditid
- Konkreetsete probleemjuhtumite käsitlemine

Risk 4. Teostatud tervishoiuteenuste ebatäpne dokumenteerimine

HK-le arvete esitamine, kus kajastatakse teenuseid, mida tegelikult ei osutatud, samuti raviteenuste tahtlikud kodeerimisvead.

Juhised ja tegevused:

- Meditsiinilise dokumentatsiooni täitmise, sh raviarvelduse auditeerimine
- eHLi aruandlus (arveldamata teenused, sh teenused ilma külastuseta)
- eHLis raviarveldusega tegelevate töötajate koolitustsükliid

Risk 5. Ebaõigetel alustel ravimine

Patsiendile lastakse teha ebavajalikke uuringuid ja teostatakse ravi, mida ei ole tarvis, et saada Haigekassast või patsiendilt selle eest tasu või ka vastupidi, kus patsiendile jäetakse vajalikud uuringud ja ravi teostamata, et kulusid kokku hoida.

Juhised ja tegevused:

- ravijuhised, tegevusjuhised
- kliiniliste auditite läbiviimine

Risk 6. Arstide töötamine mitmel ametikohal

Töötamine osakoormustega riigihaiglas ja erakliinikus. Tegemist on konkurendi juures töötamisega, tekib huvide konflikti oht, näiteks:

- arst suunab (kasumliku) patsiendi enda vastuvõtule erakliinikusse;
- eraklientide vastuvõtmine, kasutades riigitöö vahendeid (kabinet, töövahendid, uuringud jne riigihaigla ja Haigekassa eelarvest);
- ollakse juriidiliselt täiskohaga riigihaiglas, kuid tegelikult töötatakse osa tööajast erakliinikus või teises riigihaiglas.

Juhised ja tegevused:

- Konkurentsi osutamise lubade taotlemise andmise kord

Risk 7. Arstide seotus ravimeid või meditsiiniseadmeid maaletovate ettevõtetega

Arstid (ja mitte ainult) on sageli kas otseselt (osaluse kaudu) või kaudselt (tuttava või hõimlase osaluse kaudu) seotud ravimite või meditsiinitehnika maaletoojatega.

Juhised ja tegevused:

Soetuste kord: hankekomisjoni liikmete kohustus kirjalikult kinnitada enda või endaga seotud isikut mitteseotust pakkumuse esitanud firmadega, komisjoni tööst ei või osa võtta isik, kellel esineb huvide konflikt või kelle puhul tekib või võib tekkida kahtlus tema erapooletuses

Risk 8. Arstide koolitusreiside tasumine ravimeid või meditsiiniseadmeid maaletuovate ettevõtete poolt

Koolitusreiside ja teadusüritustel osalemise eest tasuvad ravimifirmad või meditsiiniseadmeid tarnivad firmad, hiljem võivad nad olla raviotsuste tegemisel või hankeprotsessides mõjutatavad.

Juhised ja tegevused:

- Lähetuste ja koolituste käskkirjade kinnitamisele eelnevalt kehtib nõue kõikide kulude finantseerimisallikate, sh kliinikumiväliste äranäitamiseks
- Soetuste kord: hankekomisjoni liikmete kohustus kirjalikult kinnitada enda või endaga seotud isikut mitteseotust pakkumuse esitanud firmadega, komisjoni tööst ei või osa võtta isik, kellel esineb huvide konflikt või kelle puhul tekib või võib tekkida kahtlus tema erapooletuses

Risk 9. Pikad ravijärjekorrad ja ravijärjekorras etteostmine

Kiiremini arsti või nõu parema arsti vastuvõtule või operatsioonile saamiseks kasutatakse tutvusi ja/või makstakse arstile ebaseaduslikult.

Juhised ja tegevused:

- portaal ePatsient
- ambulatoorse vastuvõtuoja meeldetuletus e-kirja teel
- eHLi aruandlus (vabad voodid on-line)
- elektroonilised ravijärjekorrad
- Töökord

Kuidas edasi?

Kaadrid otsustavad kõik.

Töötajate korrupsioonialase teadlikkuse tõstmine – see on pidev süsteemne tegevus ja meeskonnatöö.

- Üldiste käitumisjuhiste (poliitika) koostamine, selle käigus olemasolevate materjalide värskendamine (nt Soetuste kord, Töökord)
- Koolitused töötajaskonnale, sh:
  - kuidas tunda ära huvide konflikti
  - kuidas käituda
  - kuhu pöörduda, sh anonüümne teavitus
- Koostöö teiste asutustega
- ...
- **Rakendatud meetmete toimivuse ja piisavuse perioodiline hindamine**

Täna!

Apply phase-shift
operator

the depth step $S(x, z)$

Tartu Ülikooli Kliinikum